

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Skelettgravfyndet från Maglarp

Arne, Ture J.

Fornvännen 24, 307-309

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1929_307

Ingår i: samla.raa.se

i hög grad ändrat karaktär. Åtskilligt tyder dock på att den legat nära en sumpmark, vilken i så fall skulle sträckt sig nordväst om de bägge byggnaderna.

Av de i närheten befintliga träden är det hasseln och vildapeln som mest fästa uppmärksamheten. Det vill synas, som om de och möjligen även eken för den dåtida befolkningen spelat en roll i hushållslivet. Vildapeln förekommer för övrigt nästan ständigt i samband med bostadsresterna, och man kan med säkerhet urskilja minst två former av densamma, en med nästan runda och en med tillspetsade frukter. Inom hushållen användas för övrigt ännu här och var dessa frukter för att därmed sätta spets på lins-soppa. Åtminstone på ett par ställen på Gotland (bägge inom Follingbo socken) förekomma ett par äppleträd, vilka i avseende på blomning och fruktsättning visa så påfallande likhet med vild- eller markäpplet, att man trots deras välsmakande frukter är frestad karakterisera dem som bevarade typer för den odlade äppleform, ur vilken våra vildäpplen framkommit. Bägge träden äro stamäktta.

O. V. Wennersten.

Skelettgravfyndet från Maglarp.

Genom dr J. af Klercker, Riksantikvariens ombud i Skanör, tillvaratogs i mars 1928 ett människoskelett, som påträffats i ett hemmansägaren A. Jakobsson i Maglarp tillhörigt grustag vid Albäcksborg i Maglarps socken, Skytts härad, Skåne. Grustaget ligger på krönet av en föga markerad grusås vid de s. k. Ravbackarna, 500 m. NO om Maglarps gamla kyrka. Tyvärr fästes på fyndplatsen ingen uppmärksamhet vid skelettets orientering. Det lär emellertid ha legat omkring 60 à 70 cm. djupt. Hela skelettet hade, infruset i en stor jordklump, ramlat ned i grustaget. Då en fullständig undersökning på platsen försvårades genom ogynnsam väderlek, ingipsades skelettet och avsändes till Statens Historiska Museum. Här frampreparerades det av amanuensen E. Floderus, som därvid gjorde följande iakttagelser.

"Liket hade tydligen lagts på ett lager av sand och grus, som vidtog under leran och matjorden, en svart, fet mylla. Den döde hade lagts på rygg, möjligen något lutad åt vänster. Huvudet vilade på vänstra kindbågen. Underkäken var kluven och högra halvan låg på överkäken. Vänstra armen saknades. Bäckenet och nedre delen av ryggraden voro starkt förmultnade. Högra handens ben saknades alldeles. Vid grävningen hade de nedre extremiteterna avskurits strax ovan knäna."

Vid bäckenet, mellan lårbenen, anträffades på gränsen mellan jorden och sanden en halvmånformig kniv av järn. Sannolikt låg här även ett pryflragment av järn. Vid platsen för högra handen lågo fragment av en rak järnkniv (inv.-nr i Statens Hist. Museum 18727).

Den halvmånformiga kniven (fig. 134 a) mäter 8,2 cm. i längd och 3 cm. i bredd tvärs över. Tjockleken över ryggen 3 mm.

Prylfragmentet (fig. 134 b) är vittrat, till genomskärningen kvadratisk och av 3,75 cm. längd.

Sammanlagda längden av den med en kort tånge försedda raka kniven (fig. 134 c) uppgår till 11 cm. Det är svårt att på grund av vittringen med full säkerhet avgöra, vad som är egg- eller ryggsida; troligast förefaller att eggen utgår i rak linje från tången, under det ryggsidan är höjd över tången.

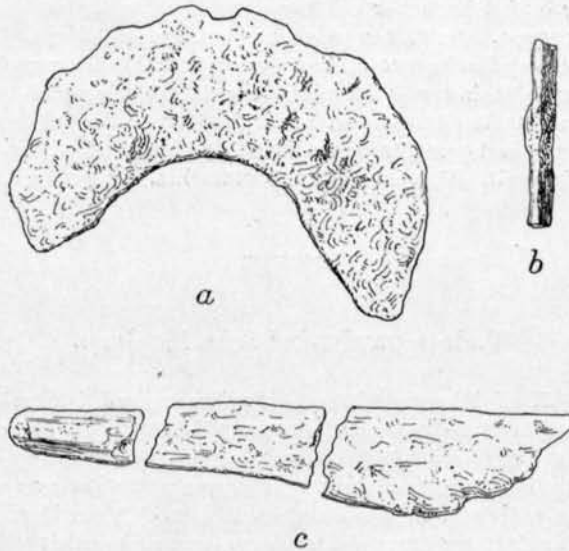

Fig. 134. $\frac{2}{3}$.

En massa skärvor och knoter av flinta, flertalet med bibehållen kalkskorpa, tillvaratogs även i skelettets närhet. Möjligen utgör en del av människohand slaget avfall.

Skelettet har av prof. C. Fürst förklarats ha tillhört en man, troligen i åldern 30—40 år.

Graven tillhör efter all sannolikhet romersk järnålder, närmast 2 årh. efter Kr. f. Därför talar främst begravningsskicket.

Vid några tillfällen har man på Gotland anträffat skelettgravar, tillhörande per. I av järnåldern, c:a 600—300 f. Kr. f., men skelettgravar äro i övrigt okända såväl på Gotland som fastlandet under den förromerska järnåldern.

Halvmånformiga järnknivar äro utanför Sverige kända från per. I, i Sverige från per. II och senare (t. ex. vid S. Lund i Flistad socken, Östergötland, i en brandgrav, Statens Historiska Museum 7038 B).

Halvmånformiga knivar i skelettgravar känna vi här först under romersk järnålder, speciellt per. IV, 2 (jfr O. Almgren, Die ältere Eisenzeit Gotlands, I, sid. 39). Även kombinationen med rak kniv och pryl talar för denna tidsbestämning. Hade föremålen förekommit i en brandgrav, hade Latënetid varit tänkbar, nu synes den mig helt utesluten. Även den omständigheten, att flera nu förstörda skelettgravar befunnit sig i närheten av det tillvaratagna fyndet, talar för, att vi ha att göra med ett av de i Skåne icke ovanliga flatmarksgravfälten från romersk järnålder.

T. J. Arne.

Konstantin Monomachs silvermynt.

I det stora fyndet av silvermynt från Oxarve i Hemse socken på Gotland funnos bl. a. 98 silvermynt, präglade för den byzantinske kejsaren Konstantin Monomach (T. J. Arne, Aufzeichnungen über in Schweden gefundene byzantinische Silbermünzen i "Studien zur vorgesch. Archäologie", Götzefestschrift 1925). Det har sedermera utrönt, att ytterligare två sådana mynt tillhört fyndet och numera besittas av f. landshövding Roos samt greve E. von Rosen på Räckelsta. Av samtliga Monomachmynten tillhöra 99 typen med kejsarens bild på åtsidan och den heliga jungfruns bild i helfigur på fransidan (Sabatier 8, Wroth 16 och 17). Tack vare Livrustkammarens chef, baron R. Cederström, har det upplysts, att i Skoklosters samlingar finnes ytterligare ett sådant mynt, som för omkring 100 år sedan anträffades i koret till Elinghems ruinkyrka (Hangvars socken, Gotland).

T. J. A.

Några notiser om namnet "Fläskgraven" och användning av fläsk vid bergsprängning.

Tredje häftet av Fornvännen i år innehöll en intressant uppsats: "Fläskgraven på Läckö" av Årland Noreen. Det skildras där "ett djupt, i själva klippan utarbetat nästan cirkelrunt schakt, som av ålder kallas för Fläskgraven. Namnet kommer därav, att man tänkt sig att vid bergets urholkande med eld fläsk använts såsom bränsle". Författaren omtalar, att redan Olaus Magnus i sin historia berättar, att på Läckö slott "finnes en brunn, uthuggen i den hårda klippan, med ett djup av mer än 200 fot. Men denna urholkning har utförts ej ensamt med redskap av järn utan även med eld, som underhållits med trehundra de fetaste fläsksidor, varvid man dag för dag omväxlande anbragt elden och borttagit den. Ty bland dessa folk har man gjort den erfarenheten, att ingenting hastigare genomtränger den hårda stenen än späck eller svinister".